

SVATÁ TAJINA

POMAZÁNÍ OLEJEM

Postup svěcení oleje a pomazání olejem nemocných, jež koná sedm kněží (nebo alespoň tři) shromážděných v chrámě neb v domě u nemocného. Tajina se uděluje pouze nemocným (a to i na bolesti duševní či nemoci duchovní). Podle ruské tradice jednou za trvání téže nemoci (podle jiné tradice: jednou do roka; jinde, např. místy v Řecku, se koná hromadně každý měsíc). Je zvykem ji konat ve Velkém půstu (zvláště na Velkou středu odpoledne či večer).

Nutná je při službě Tajiny přítomnost nemocného (může to být v chrámu nebo v soukromém domě, kde nemocný leží). Konat Tajinu oleje je možno v každém dni v roce a ve kteroukoli hodinu dne či noci, kdy to stav nemocného vyžaduje.

Postaven je (ve středu chrámu) stůl (pokrytý chrámovým ubrusem), na němž je nádoba s pšenicí (dovolena je i rýže, žito apod.; v řecké tradici se používá pšeničná mouka) a na pšenici prázdná nádobka (lampáda) (v řecké tradici je hned od počátku naplněna olejem smíchaným s vínem a v něm je zapáleno světlo). Kolem pak je v pšenici (resp. v mouce) zapíchnuo sedm nezapálených svíček (o jejich zapalování viz v dodatku) a (dle ruské praxe) sedm štětců k vykonání pomazání; dále je na stolku položen kříž a svaté evangelium (může se vynést z oltáře a položit na analog stojící mezi olejem a ikonostasem). Připraven je tam olej (ať už nalitý v lampádě či zatím v lahvičce). Do lampády nalévá olej ke svěcení vždy jedině kněz.

Těž se rozžehnou na stolku svíce (nebo dva přenosné svícny stojící za stolkem). Všem kněžím (i nemocnému –ným, je-li možno) se rozdají nezapálené svíce.

Neupotřebený posvěcený olej se vlévá do lampády u svatého prestolu. Vše od oleje (vata apod.) se spaluje (správně v chrámu; např. v kadidelnici). Svíčky, které hořely u oleje (zapíchané do zrní či mouky) se mají nechat dohořet při bohoslužbě v chrámu.

Kněží se postaví kolem stolku oblečení v epitrachilu a felonu (světlém; resp. tmavém, slouží-li se Tajina v chrámu ve všední velkopostní den). První kněz (nebo diákon) vezme kadidelnici s kadidlem a okuřuje (3×) kolem stolku: olej, který je na něm, celý chrám (nebo dům) i lid (může se okuřovat v průběhu úvodní části před posvěcením oleje). Poté před stolkem čelem k východu:

Začátek

Kněz: Blahosloven Bůh náš, vždycky, nyní i příště, až na věky věkův.

Věřící: Amen.

Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě !

Králi nebeský, Utěšiteli, Duchu pravdy, jenž jsi všude přítomen a vše naplňuješ, poklade blaha a dárce života, přijď a usídlíš se v nás a očistiž nás od všeliké skvrny a spasiž, Blahý, duše naše.

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný, smiluj se nad námi. (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi. Pane, očišť hříchy naše; Vládce, odpusť přestoupení naše; Svátý, navštiv a zhoj nemoci naše pro jméno své. Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj. »Sláva... I nyní...«

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim a neuvoď nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Kněz: Neboť tvé jest království i moc i sláva, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

přímluv světců při svaté Tajině oleje jiný smysl. Proto není správné nahrazovat jména svatých nezištníků a léčitelů jmény jiných světců (jméno sv. Prokopa Sázavského bylo vloženo, protože i on měl již za svého života od Boha dar zázračného uzdravování). Stejně tak není opodstatněné prodlužovat sedmkrát opakovanou modlitbu „Otče svatý“ přidáváním dalších jmen za jména svatých léčitelů, neboť toto je svatá Tajina a při ní není vhodné akcent kladený na vzývání Boha oslabovat množstvím dalších vzpomínaných jmen. Existuje celá řada jiných modliteb a dalších obrádů, v nichž má vzývání mnohopočetného seznamu světců a vzpomínání všech místních svatých své místo.

Překlad pořízen dle slovanského trebníku. V postupu obrádu je tedy vyznačena především praxe slovanská (ruská). Poznámky o odlišnostech řecké praxe jsou zmíněny v úvodu a v závěru. Vysvětlivky k Tajině oleje přeloženy z Nástolní knihy. Údaje o řecké praxi zaznamenány z pozorování.

Rozsáhlá revize původního překladu dle CSL a doplnění obsahu; 3/2016 — v. 0,62

pak čte 2. kněz a následně 3. kněz, čtvrtý oddíl čtení koná zase 1. kněz atd.; sedmý oddíl má opět 1. kněz). Vynechává se však ve všech sedmi oddílech modlitba „Otče svatý“ a tudíž se zatím nekoná ani žádné pomazání uvedené v rámci jednotlivých oddílů Tajiny. • Po ukončení čtení VII. oddílu obřadu pozdvihnou 2. a 3. kněz otevřené evangelium (písmeny dolů), stojíce po stranách, a 1. kněz stojící mezi nimi čte modlitbu „Králi svatý“ (věřící klečí). Poté položí zavřené evangelium na analog (který se přenesse z původního místa a je postaven mezi kněze a věřící) a všichni věřící přistupují je políbit. • Poté přečtou všichni kněží (stojící vedle sebe a obrácení k věřícím) modlitbu „Otče svatý“ (mohou ji říkat společně nahlas) a pomazou se vzájemně. Následně přistupují všichni nemocní nejprve k 1. knězi a ten jednoho po druhém pomazává. Hned po přijetí prvního pomazání jde každý věřící k druhému knězi pro druhé pomazání, a pak k třetímu (slouží-li ještě další kněží, jdou si věřící pro pomazání postupně i k ostatním). Pomazává se: čelo, ústa, obě tváře, hrud, obě strany dlaní. Říká se při tom (jedenkrát pro každou osobu): „Na uzdravení duše i těla.“ • Ihned po přijetí pomazání ode všech sloužících kněží se všichni odebírají pro ubrousek (např. útržek papírové utěrky nebo kousek vaty) a otírají svatý olej z pomazaných míst (ubrousky neodnášejí z chrámu, ale odkládají je tam na určeném místě).

Poznámky k tomuto překladu

Biblické texty byly převzaty z českých biblických překladů a následně výrazně korigovány dle pravoslavného znění (církevně-slovanský překlad Bible).

Překlad textu obřadu vychází z díla prot. Miroslava Mužíka, který koncem 90. let připravil první návrh kompletní české služby (byl použit do českého trebníku vydaného v r. 2009). Tento překlad byl pak dále propracován jazykově, doplňován obsahově a zpřesňován dle církevně-slovanského znění. Výsledkem je zde uvedené české znění svaté Tajiny pomazání olejem.

V hymnech, které se mohou zpívat (kánon či stichiry), jsou nemocní zmiňováni jen v množném čísle. Při zpěvu by se totiž obtížně upravovalo znění podle toho, zda se zrovna konáme Tajinu pro nemocného muže či ženu nebo vícero nemocných. Lze to chápat i tak, že duchovní rozměr služby Tajiny oleje, stejně jako např. eucharistie, není omezen jen na konkrétní místní bohoslužebné společenství, ale vztahuje se vždy na všechny pokřtěné a má účast na modlitbě celé Církve. Takže při modlitbě za naše nemocné se modlíme za všechny bratry a sestry, kteří to potřebují. Při ekteniích a čtených modlitbách, kde je uloženo vzpomínat jméno nemocného (resp. jména nemocných), je však text obřadu upraven pro všechny varianty: muže, ženu či skupinu.

Vysvětlení některých pojmů: „pečeť“ – znamená kříže nakreslené svatým olejem na příslušná místa těla nemocného; „démonská krev“ (v 6. písni kánonu) – krev modlářských krvavých obětí; „doteky kněží“ (3. stichira) – poukazuje na to, že kdysi konali kněží pomazání nemocných bez použití štětců, ale přímo prsty své pravé ruky.

Vzpomínání svatých při modlitbě „Otče svatý“. Při této svaté Tajině je tradicí vzpomínat především ty světce, kteří prosluli léčením a uzdravováním Boží mocí. Na rozdíl např. od modliteb litije, kde jsou po vzpomínání nejslavnějších svatých pravoslavné církve jmenováni místní svatí (mnozí či všichni), má zývání

Hospodi, pomiluj. (12×)

Pojďte, pokloňme se Králi našemu Bohu.

Pojďte, pokloňme se a padněme před Kristem, Králem naším Bohem.

Pojďte, pokloňme se a padněme před samým Kristem, Králem a Bohem naším.

Žalm 142. (143.)

Hospodine, vyslyš modlitbu mou, pro pravdu svou pozoruj prosby mé. Vyslyš mne pro spravedlnost svou.

A nevcházej v soud se služebníkem svým, neboť není spravedliv před tebou nižádny z živých.

Neboť stíhá nepřítel duši mou, ponížil až k zemi život můj; vsadil mne do temnoty, jako *jsou* ti, kteří od věků zemřeli.

Sklíčen je ve mně duch můj a neklidné je ve mně srdce moje.

Vzpomínám na dny dávné, učím se ze všech skutků tvých, v dílech rukou tvých nalézám poučení.

Vztahuji k tobě *v modlitbě* ruce své, duše má žízni po tobě jako vyprahlá země.

Rychle mi popřej sluchu, Hospodine, *neboť* duch můj prchá. Neodvracej tváře své ode mne, *jinak* budu podoběn těm, kteří do hrobu klesli.

Dej, ať uslyším z jitra o milosti tvé, neboť v tebe doufám. Ukaž mi cestu, Hospodine, po které mám kráčet, neboť k tobě se povznáším v duši své.

Zapuď ode mne nepřátele mé, neboť k tobě se utíkám.

Nauč mne plnit vůli tvou, neboť Bůh můj jsi ty. Duch tvůj dobrotivý povede mne do země spravedlnosti.

Pro jméno své, Hospodine, život mi daruješ ve spravedlnosti své, vyvedeš ze soužení duši mou.

A v milosti své vyhladiš nepřátele mé a zničíš všecky, kdož mne utlačují, neboť jsem služebník tvůj.

»Sláva... I nyní...« Alleluja (3×)

Diákon: Opět a opět v pokoji k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodati (milostí) svou.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie se všemi svatými pamětlivi jsou, sami sebe i druh druhá a veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Odpověď: Tobě, Hospodine.

Kněz: Neboť tobě náleží všeliká sláva, čest a klanění, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Sbor: Amen.

Dále zpívají teď a po každém verši: Alleluja. (3×) (Hl. 6.) (Ž 38, 2 a 6, 3)

1. verš: Hospodine, v prchlivosti své mne netrestej, ani v hněvu svém mne nekárej.

2. verš: Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť jsem churavý.

Odpověď: Alleluja. (3×)

Čtec zpívá (tři kající tropary; 6. hlas):

Smiluj se nad námi, Pane, **!** smiluj se nad námi, **!** neboť žádné omluvy nevědouce, **!** tuto modlitbu tobě, **!** jako Pánu svému, **!** my hříšníci přinášíme: **!** smiluj se nad námi.

»Sláva...«

Pane, smiluj se nad námi, neboť v tebe doufáme; **!** nehněvej se na nás velmi, **!** aniž rozpomínej se na hříchy naše, **!** ale pohled i nyní jako milosrdný na nás. **!** A zbav nás nepřátel našich, neboť tys Bůh náš a my lid tvůj, **!** všichni dílo rukou tvých **!** a jméno tvé vzýváme.

žalmu 142., přes kánon, až po stichiry; začíná se pak velkou ektení a následujícím posvěcením oleje. Jestli po přečtení prvního apoštola a evangelia a po prvním přečtení modlitby „Otče svatý“ a následujícím prvním pomazáním bude nemocný ještě naživu, přečte se vše, co bylo vypuštěno, a pokračuje řádným postupem od druhého apoštola až do konce.

Hromadné konání Tajiny oleje

Dle řeckého obyčeje. Koná se třeba každý měsíc pro ty samé věřící. Věřící přistupují k pomazání až poté, co nad nimi bylo povzneseno rozevřené evangelium s příslušnou modlitbou. Koná se takto: slouží obvykle tři kněží, kteří stojí kolem stolku (na středu chrámu) s olejem, v němž hoří světlo, a při čtení se střídají. Přítomní věřící píší na lístky jména svá a svých (pravoslavných) nemocných; kněží přečtou tato jména postupně při modlitbách (vždy po evangeliu; po každém evangeliu jsou čtena jiná jména) v průběhu obřadu. Při prvním proklimenu se zapálí první svíce zapíchnutá v mouce; diákon koná malé okuřování malou kadidelnicí (ruční, bez řetízků – kacií). Po přečtení všech sedmi evangelií (a postupném zapálení všech sedmi svící) věřící pokleknou (seskupí se k tomu na západ od stolku s olejem – tedy od kněží směrem k vratům chrámovým; čelem k oltáři). Kněží nad nimi povznesou rozevřené evangelium (stránkami dolů), dva krajní kněží drží evangeliář, nejstarší kněz (ve středu mezi nimi otočen čelem k věřícím) čte nad evangeliářem modlitbu „Králi svatý“. Věřící (mohou mezi nimi být i další nesloužící duchovní) skloní hlavu k zemi. Evangeliář je pak položen na přenosný analog (postavený mezi stolkem s olejem a klečícími věřícími, tj. na místě, kde bylo evangelium drženo rozevřené). Sloužící kněží se pomazávají vzájemně (každý každého). Věřící (a nesloužící duchovní) přistupují po jednom, políbí evangelium a hned pak přistupují k jednomu ze sloužících kněží, který je pomaže (pečeť pomazání se klade jen na čelo, bradu, obě líce a dlaně z obou stran. Před začátkem pomazávání přečte kněz modlitbu „Otče svatý“. Každý věřící (i nesloužící duchovní) je buď pomazán jen jedním z kněží (jedno pomazání stačí k dokonalému přijetí Tajiny), nebo je postupně třikrát pomazán všemi třemi sloužícími. Po dokončení pomazání od každého kněze mu políbí ruku a po posledním jde k bočnímu stolku, na němž je připravena čistá vata, ze které si kousek odtrhne a otře si pomazaná místa; použitou vatu odloží do připravené nádoby.

V případě **hromadného konání této Tajiny je v Rusku** možné, že pomazání věřících konají kněží společně tak, že každý kněz obchází všechny věřící, ale pomazává jim jen jedno místo na těle (např. první kněz jde od jednoho nemocného k druhému a pomazává jen čela nemocných, druhý kněz jenom líce atd.)

Praktické upořádání hromadného konání vycházející z řecké praxe a upravený, aby všichni účastníci byli pomazáni všemi kněžími (dle ruského pojetí). Zde rozepsaný návrh je pro chrámovou společnou službu tří kněží (může jich pochopitelně sloužit více). • V úvodu čte žalmista kánon a v jeho průběhu další žalmista říká potichu žalmu 142. a 50. Tři kající tropary před kánonom je však zvykem zpívat hlasitě (stejně tak i „Jest vpravdě důstojno“ po kánonu). Evangeliář se v úvodní části vynáší z oltáře královskými vratky a uloží se na analog postavený před stolkem s olejem. • Evangelia a modlitby se čtou, jak je uvedeno v postupu Tajiny (1. kněz začíná,

Zapalování svíček, které jsou zapáchnuty v pšenici buď v kruhu nebo půlkruhu kolem oleje, který je umístěn uprostřed. Podle ruské tradice se svíce zapálí všechny najednou po velké ektenii, při naplňování lampády olejem – před modlitbou posvěcení (jak je to vyznačeno v postupu obřadu) a po přečtení každého evangelia se jedna z nich zhasne. **V naší místní i v řecké tradici se svíčky u oleje zapalují postupně** – před každým evangelijským čtením se rozžehne jedna další svíce /při proklimenu/ a zasadí se v půlkruhu do pšenice (resp. mouky) kolem oleje, až jich nakonec hoří všech sedm. Dále je zvykem, že všichni věřící při této tajně drží zapálené tenké svíčky.

Modlitba posvěcení oleje. Čte ji první kněz, ostatní ji čtou spolu s ním ale potichu (proto musí mít každý svou vlastní knihu; podobně jako při epiklesi v liturgii). Sv. Simeon Soluňský popisuje, že všichni jerejové po přečtení této modlitby vykonali nad olejem „svaté znamení kříže“. Dnešní postup Tajiny oleje to už nepředepíše.

Čtení evangelií. Někteří čtou všechna evangelia nad hlavou nemocného. Není to nutné, ale je to možné (činí se tak i za jiných příležitostí, jako jsou soukromé pobožnosti apod.). Evangeliářem se však nedotýkáme hlavy nemocného. Pokládání Evangelia na hlavu nemocného je totiž předepsáno učinit až při zvláštní modlitbě v závěru obřadu (kdy stačí v případě těžce nemocných jen se dotknout Evangeliářem hlavy věřícího).

Druhou posvěcující modlitbu (po prvním evangeliu) čte první kněz nahlas, ostatní kněží spolu s ním potichu. Nejsou-li zvláštní důvody ke zkrácení této modlitby, jak je to v postupu umožněno, není správné ji nepřečíst celou (modlitba je tam uvedena proto, aby se četla).

Pomazávání olejem: na čele, chrání (tj. z obou stran nosu), na tvářích (či uších), na ústech, na prsou, na obou stranách rukou. Z uvedeného výčtu je zřejmé, že pomazávána jsou místa, jimiž hřích nejnáze proniká do duše člověka. Pomazávají se posvěceným olejem, aby se vchod stal „neprůchodným a nepřístupným pro všechny nepřátelské síly“. Obyčej pomazávat i nohy (např. na holeních) je místní zvyklostí a rozhodně není povinný. (V Řecku pomazávají na hlavě jen čelo, bradu a obě líce.) V Rusku je dnes běžné pomazávat jen čelo, obě líce, hrud' a ruce. (V nejstarších dobách pomazávali kněží po nemocném svatým olejem nakonec i všechny přítomné a stěny domu; dnes se nekoná.)

Zbýlý posvěcený olej kněží rozdávají věřícím (pokud si z domova přinesou za tímto účelem nádobky), nebo jej mohou vlít do lampády v chrámu.

Přípěvy k troparům kánonu. Ruská praxe. Dle Trebníku z r. 1639 a 1651: „Mnohomilostivý Pane, vyslyš prosbu služebníků svých, modlíci se k tobě.“ Lvovský Trebník z r. 1695: „Hospodine, vyslyš prosbu služebníka tvého, s námi se k tobě modlíciho.“ Trebník metr. P. Mohily: „Sláva tobě, Bože náš, sláva tobě.“ Dnes se většinou zpívá: „Mnohomilostivý Hospodine, vyslyš nás hříšné, modlíci se k tobě,“ nebo „Mnohomilostivý Pane, smiluj se a uzdrav trpícího služebníka tvého.“ Vynechávat tropany kánonu se nesmí (vyjma níže uvedeného případu).

Možnost zkrácení služby. V případě, že stav nemocného hrozí, že se nedožije dokončení Tajiny, může se obřad upravit a to vypuštěním jeho začátku: troparů,

»I nyní...«

Bránu milosrdenství otevři nám, požehnaná Bohorodice, **I** abychom doufajíce v tebe nezhylni, **I** ale osvobozeni byli tebou od všeliké bídy; **I** ježto jsi spása pokolení křesťanského.

Potom **žalm 50.** (51.): Smiluj se nade mnou, Bože...

Kánon

(Jeho akrostich zní:

Modlitba oleje, zpěv Arseniův; hlas 4.)

Píseň 1.

Irmos: Když Rudého moře širavou prošel nesmočenýma nohama dávný Izrael, přemohl sílu Amalekovu Mojžíšovýmá rukama znázorňujícíma kříž.

Vládce, jenž vždy olejem milosrdenství utěšuješ duše a zároveň i těla lidská, a olejem ochraňuješ věřící, ty sám se i nyní skrze olej slituj nad těmi, kteří k tobě přistupují.

Tvou milostí, Vládce, naplňuješ celou zemi, proto tě dnes – jsouce pomazáváni tvým božským drahocenným olejem – s vírou prosíme, aby se nám dostalo tvé milosti rozum přesahující.

Sláva... Lidumile, jenž jsi milostivě přikázal svým apoštolům, aby nad nemocnými služebníky tvými vykonávali posvátné pomazání, na jejich přímluvy se nade všemi smiluj skrze svou pečeť *svatého pomazání*.

I nyní... Jediná čistá, která jsi porodila oceán pokoje, po němž *jako na korábu* přímluv tvých stále plujeme k Bohu, vy-

svobod z neuhů a trápení služebníky své, aby neustále velebili tebe.

Píseň 3.

Irmos: V tobě se raduje Církev tvá, Kriste, volajíc: Tys má síla, Pane, útočiště i opora.

Ty, jenž jediný jsi podivuhodný v očích lidí věřících, Kriste milostivý, uděl krutě nemocným shůry blahodať svou.

Hospodine, jenž jsi kdysi svým Božským pokynem ukázal ratorlest olivy *na znamení* opadnutí potopy, spasiž svou milostí tyto *služebníky své* strádající *různými neduhy*.

Sláva... Ohněm Božského světla osvět skrže pomazání *naše nemocné* k milosti tvé chvátající, Kriste, v milosrdenství svém.

I nyní... Shlédni přívětivě s výsosti, Matko Tvůrce všech, a přimluvami svými ulehči chorým trpké neštěstí jejich.

Sedálen, hl. 8.
(*Podoben: Pastýřská šalmaj*)

Tys jako Božská řeka milosti, jako hlubina hojného milosrdenství, Slitovný, ukaž proudy své Božské milosti a uzdrav všechny *naše nemocné*; dej vydatně prýštit pramenům divů a omyj všechny! Neboť k tobě se vždy utíkajíce, vroucně *pro ně* vyprošujeme blahodať *uzdravení*.

Druhý sedálen, hl. 4. (*Podoben: Povzneví se*)

Lékaři a pomocníku těch, kdo jsou trápeni bolestmi, Vysvoboditeli a Spasiteli od neuhů, sám Vládce a Pane všech, daruj uzdravení churavějícím služebníkům svým a slituj se *na nimi*. Smiluj i nad těmi, kdo se tolikrát provinili, a vysvobod je z hříchů, aby oslavovali Božskou moc tvou.

dogmatický význam, proto se lze v případě nutnosti obejít i bez vína. Dříve se místo vína přidávala voda, která symbolizovala čistotu křesťana získanou ve vodě křtu.

Olej je pro výkon této Tajiny naprosto nutný a nelze se bez něj obejít. Proto je důležité, aby kněz i věřící měli k dispozici vždy nějaký olej, kdyby bylo nutno konat Tajinu pomazání nemocných.

Nádobkou, do které se olej vlévá, bývá v chrámu většinou lampáda (kandilo). V domácnosti stačí sklenička či jiná nádobka, která může být vzata z běžného domácího používání. Musí však být čistá, důstojná a po vykonání Tajiny už nemůže být vzata pro obvyklé domácí potřeby. Je vhodné, když je v každém chrámu jedna lampáda (resp. skleněný kalíšek lampády) uložena stranou a vyhrazena pro používání při svatě Tajině oleje (jde-li kněz konat Tajinu do domácnosti, je lepší, vezme-li tuto vyhrazenou lampádu s sebou). (Upozornění v obrádu na vlévání oleje do kandila, které je uvedeno až před první modlitbou svěcení, je tam spíše proto, aby upozornilo, že *nejpozději* v tuto chvíli musí být olej definitivně připraven a předložen k posvěcení.)

Zrní (či mouka) tvoří materií svatě Tajiny. Jeho používání je symbolické: zrno je obrazem rodičího se nového života – uzdravení, a života po smrti těla – vzkříšení.

Svíčky si kněží zapálí sami společně před posvěcením oleje, a každý si svou zhasne sám, když pomaže nemocného (ruská praxe).

Pro pomazání se zapichují do zrní **štetce** (či smotky vaty na špejlích, což je praktické). Dříve se používala větvička na konci roztrápená (od toho staroslověnský název). Sedm štetek zapichnutých v pšenici je dle slovanské (ruské) tradice. V řecké tradici se používá jen tolik štetek, kolik je kněží, a nezapichují se do mouky.

Pro otření pomazaných míst je potřeba mít připraven čistý malý šátek (plátno) nebo papírový ubrousek (či vata). Každý věřící si sám osuší pomazaná místa. Použitý ubrousek odkládají věřící v chrámu do připravené nádobky (posléze se spalují spolu s tím, čím se pomazání provádělo, tj. vatickou na dřívku nebo štetcem). Plátno si mohou odnést domů a používat je k otírání pomazaných míst, když se věřící (po účasti na svatě Tajině vykonávané knězem) doma sami pomazávají olejem, který si přinesli z chrámu.

Poznámky ke službě Tajiny pomazání olejem

Počet sedmi kněží není závazný. Kdysi Tajinu vykonávalo vždy několik kněží bez určení přesného počtu; považovalo se za žádoucí, aby sloužili alespoň tři kněží (podle svědectví o Božské Trojici, jež se stalo skrže Eliáše, který vzkřísil člověka z mrtvých, když se třikrát pomodlil a třikrát se nad ním rozprostřel). (Tajinu může podle dávných obyčejů v nouzi, nemůže-li se shromáždit kněží více, výjimečně vykonat i pouhý jeden kněz; musí však konat vše, co dle postupu náleží sedmi kněží; nesmí ovšem Tajinu vykonávat sám pro sebe, tj. nad sebou samým.)

Posvátná roucha. Správně by kněží měli mít kromě epitrachilu i felon (tak je to v Řecku). V Rusku lze však vidět sloužící jen s epitrachilem a nárukávníky (je-li to ve Velkém půstu, mohou být roucha tmavá; jinak se však používají světlá).

jícímu a odhání od něho nečisté duchovní síly; v případě, že nemocný už nemůže polykat, a není tudíž možno podávat svaté Přijímání, je Tajina pomazání olejem jediným způsobem k Tajinnému posvěcení celého člověka, kdy nejen duše ale i tělo je posvěcováno plností Boží blahodati a křesťan se duší i tělem spojuje s Kristem.

Čtení sedmi evangelií symbolizuje plnost přítomnosti Kristovy.

Pomazání svěceným olejem je zárukou odpuštění hříchů, kterou si člověk odnáší (ať už zemře dříve či později) do jiného světa, na strašný soud před Soudce, který nezná osobnosti. Stav vážné nemoci, ve které nemocnému není zde pomoci, je hrozný a může být jen krůček k zoufalství a věčnému zahynutí. A pro tyto případy připravila láska Boží člověku v Tajině oleje blahodat uklidnění. Nic jiného nedá nemocnému takové oduševnění. Tajina oleje dává člověku vše, co duchovně potřebuje, je blahodatnou Boží pomocí křesťanu k získání spásy; tuto pomoc nesmíme opomíjet.

Blažený Simeon Soluňský píše: „Poté co (nemocný) obdrží pomazání, má vylehnout od prvního kněze poučení, že po získání odpuštění musí být pozorný a nesmí více hřešit; tak pravil Spasitel mrtvicí raněnému.“

V dávných časech nemocní, jak se jen trochu začali uzdravovat a nabývat sil, nechávali se přivést do chrámu, aby na posvátném místě získávali útěchu a posilu pro trpící duši, a tělu vrátili zdraví prostřednictvím záračného působení, které jim udělila svatá Tajina. Často zůstávali v chrámových předsíních několik dní, trávili tam dny i noci, v očekávání blahodatiné pomoci od pomazání posvátným olejem.

Kdy se nesmí udělovat Tajina pomazání olejem

Tajinu oleje není dovoleno udělovat jinověrcům či nepravoslavným křesťanům nebo těm, kteří opustili pravoslavnou víru; neuděluje se ani katechumenům (a samozřejmě ani nevěřícím). Nutná je pravoslavná víra a kanonická příslušnost k pravoslavné církvi. Neuděluje se ani těm pravoslavným křesťanům, kdo jsou odloučeni od svatého Přijímání, kromě případu smrtelné nemoci, kdy pro odchod ze života je kanonicky přijato „nezbavovat je potřebného zaopatření“, takže podobně jako se těmto věřícím dovoluje přijmout svaté Tělo a Krev Kristovy, tak se jim dovoluje přijmout i Tajinu pomazání olejem (činí se to v tomto pořádku: nejprve se vykoná zpověď s rozhřešením, pak následuje pomazání olejem a nakonec se podává svaté Přijímání); v případě uzdravení se vrací zpět na původní stupeň pokání s povinností dokončit dříve udělenou epithimii. Posedlým lidem se svaté Tajiny (ani oleje ani přijímání) neuděluje; pro ně je v Trebníku zvláštní obřad na vymítání zlých duchů. Stejně tak se nedává nemocným, kteří jsou nepřičetní (zuřiví apod.), dokud se nezklidní. Dále se Tajina oleje neposkytuje nekajícím hříšníkům. K účasti na Tajině oleje nepřístupují děti do sedmi let věku (protože nemoc není způsobena jejich vlastními hříchy). Nikdy se nesmí Tajina oleje sloužit nad zesnulým. Nepodává se ani těm, kdo jsou v bezvědomí (kómatu apod.)

Potřebné věci pro Tajinu pomazání olejem

Pro Tajinu oleje se používá olivový olej, do něhož se (podle evangelijního podobství o milosrdném Samaritánu) nalévá trošku červeného vína, které mj. připomíná Krev Kristovu, jež byla pro naši spásu prolita na kříži; z oběti Kristovy je získána blahodat Tajiny oleje. Přidávání vína je však jen obřadní zvyklost a nemá

Píseň 4.

Irmos: Když tebe, Kriste, Slunce spravedlnosti, viděla Církev povznesené na kříži, strnula na místě, volajíc, co se náleželo: Sláva síle tvé, Pane!

Spasiteli, tys jako myro nehynoucnosti, jež vytrysklo z tvé milosti a očišťuje svět; slitovně jako Bůh smiluj se nad těmi, kteří *tímto olejem* s vírou pomazávají tělesné rány své.

Když jsi nyní, Vládce, obdařil utišující pečetí své milosti *brány* smyslů služebníků svých, učiň, ať je tento vchod pro všechny nepřátelské síly uzavřený a jim nepřístupný.

Sláva... Lidumile, jenž prikazuješ nemocným, aby povolali tvé zbožné vykonavatele posvátných úkonů, a jejich modlitbou a pomazáním tvým olejem dosáhli záchrany, spasiž svou milostí trpící *nemocemi*.

I nyní... Bohorodice, vždycky Panno, přečistá, pevná zástito a ochránkyně, přistave i hradbo, žebří i předhradí, smiluj se a slituj nad nemocnými, neboť k tobě jedině se utíkají.

Píseň 5.

Irmos: Tys, Pane můj, přišel do světa jako Světlo, svaté Světlo, jež od temnoty nevědomosti odvracíš ty, kdo tě s vírou opěvují.

Tys hlubina milosrdenství, dobrotivý *Pane!* Smiluj se, Milostivý, Božským slitováním svým nad strádajícími.

Kriste, jenž jsi duše i těla naše nevypravitelně shůry posvětil zobrazením své Božské pečeti, zhoj všechny rukou svou.

Sláva... Pane nejdobrotivější, jenž jsi ve své nevýslovné lásce přijal od nevěstky pomazání myrem, slituj se nad služebníky svými.

I nyní... Nade vše opěvovaná, čistá, přeblahá Vládkyně, smiluj se nad těmi, kdo jsou pomazáni Božským olejem, a spasiž služebníky své.

Píseň 6.

Irmos: Oběť přinesu ti s hlasem chvály, Hospodine, volá k tobě Církev od démonské krve očištěná Krví, jež z milosti *Boží* prýštila z boku tvého.

Lidumile, výroky svými jsi ustanovil používání oleje pro pomazání na krále a skrze velekněze jsi je uskutečňoval, spasiž jako Dobrotivý svou pečeti *udělenou svatým olejem i tyto trpící*.

Jakéhokoliv společenství se žhnoucími démony ať je uchráněn ten, komu je božským pomazáním učiněno znamení na *tělesných* smyslech, ale ať je *od bésů* ohrazen záštitou slávy Boží.

Sláva... Vztáhni s výsosti ruku svou, Lidumile, a posvěti olej svůj, daruj ho služebníkům svým ke zdraví a vysvobození ode všech neduhů.

I nyní... Zjevila ses ve svém božském chrámě jako oliva plodná, jež naplnila svět *olejem* své milosti, Matko Stvořitele, proto spasiž přimluvami svými trpící *služebníky své*.

Kondak, hl. 2.

(*Podoben: Hledaje vznešené*)

Tys pramen milosti, Přeblahý, Dobrotivý, zbaviž tedy všech útrap ty, kdo se s vroucí vírou klanějí a padají před tvou nevyřčenou milostí; odejmi jejich neduhy a dejž jim shůry blahodať Božskou.

Pastýři mají vysvětlovat věřícím nutnost, smysl a skutečný význam této Tajiny. Poučovat nemocné a povzbuzovat je k účasti na této Tajině. (Není však vhodné žádat konání této Tajiny kvůli běžným lehkým nemocím, které pomínou samy nebo na ně stačí ty nejprostší přirozené léky či mají krátké trvání, jako např. rýma apod. Spíše by měli věřící více užívat tuto Tajinu na bolesti duševní; příp. na různé závislosti, náruživosti, těžké zlozvyky apod.) Kromě uzdravení či úlevy v nemoci (je-li to v souladu s Boží vůlí) má Tajina oleje blahodať léčit duševní strádání, pozdvihovat, posilovat duchovní aktivitu člověka a jeho duchovní schopnosti, které jsou tlumeny tělesnou disharmonií. Jestli po přijetí Tajiny nemocný nedosáhne uzdravení, pak získává duševní pokoj, uklidnění svědomí, pevného a statečného ducha; svoji nemoc snáze nese, vítězně bojuje proti pokušením, radostně hledí do budoucnosti, cele se odevzdává vůli Boží. Tajina hojí jizvy a následky, které po sobě na duši zanechaly hříchy a které značně oslabují morální energii ducha člověka, zneklidňují svědomí, přinášejí strach.

Vykonání Tajiny oleje se nemá odkládat, až dojde ke zhoršení stavu nemocného k nebezpečí smrti. K tomuto blahodatnému léčitelství je nutno přistoupit hned, když ještě nehrozí smrt. Povinnost včasné přijmout Tajinu pomazání nemocných není jen morální nýbrž i církevně-kanonická, protože Církev obecně vyžaduje naplňovat všechna svá ustanovení a obřady v určený čas a za stanovených okolností. Zanedbání této povinnosti přináší Boží odsouzení, vyjma případu, kdy si nemocný Tajinu upřímně přál, ale nemohl ji přijmout z důvodů, které na něm nezáležely (např. nepřítomnost kněze, rychlá smrt apod.). V takových případech samotná víra nemocného přinese pro milosrdenství Boží ospravedlnění.

Pomazání olejem není alternativou přijímání obvyklých léků přirozených léků, které nám Bůh pro naše léčení daroval. Je to duchovní uzdravení. Tomu, kdo zůstává i po přijetí Tajiny oleje nadále nemocným, je potřeba poskytnout veškerou náležitou zdravotní péči, zavolat lékaře, podávat léky apod.

Někteří si vymysleli, že ten, kdo se po přijetí Tajiny pomazání nemocných uzdraví, musí se stát mnichem, nebo musí učinit různé sliby (např. neuzavírat sňatek nebo že nebude jíst maso, nebo se postit kromě středy a pátku i v pondělí). Jiní pomazání olejem prohlašují za „poslední pomazání“ před smrtí, další zase, že se po pomazání člověk už nemůže uzdravit, ale musí nutně umřít apod. Tyto nesmysly je potřeba vykořeňovat jakožto pověry, které protičeří pravoslavné víře.

Tajina oleje není „posledním pomazáním“, není ke smrti ale k životu. Uděluje se nikoliv pouze v předsmrtných stavech, nýbrž při každé nemoci (léčitelné i nevléčitelné). Věřící by měli tuto Tajinu přijímat co nejčastěji a užívat tím blahodať, která se nám skrze ni podává. Nicméně se stává, že se toto „Pomazání olejem nemocných“ uděluje i v případech, kdy vidíme, že se člověk blíží k odchodu z tohoto života. Bůh někdy učiní, že se přijetím této Tajiny umírající vrátí zpět k životu. Leč ani v případech, kdy křesťan po přijetí pomazání svěceným olejem umře, nebyla služba této Tajiny v žádném případě zbytečná! Právě ve chvílích umírání nejvíce potřebuje věřící odpuštění svých hříchů, posílení ducha a udělení daru nadpřirozeného pokoje a daru bohabojné směřlosti; v tuto chvíli, i když nebylo uzdraveno tělo, koná olej uzdravování duševní; pomazání uzavírá přístup démonům k umíra-

Dodatek

Co je svatá Tajina oleje a komu se uděluje

Svěcení oleje je Tajina, v níž se při pomazávání těla olejem vzývá a svolává na nemocného Boží blahodát, která léčí nemoci duševní i tělesné. (Zakládá se na Písmu svatém: Mar 6,13 a Jak 5,14). V řečtině se nazývá „Modlitbou oleje“, v Rusku se jí říká „soborovanije“ (protože ji vykonává sbor presbyterů). Modlitbami církve se olej posvěcuje a slouží pak k uzdravování nemocí a k rozhršení hříchů, ze kterých nemůže přinést pokání při zpovědi – buď kvůli těžkému stavu nemoci nebo kvůli tomu, že se jedná o hříchy zapomenuté nebo nevědomé (hříchy konané kvůli obecné lidské slabosti, bez vůle hřešit a bez vědomí o jejich hříšnosti) či neuvědomělé (tedy to, co nemocný z nedostatku poučení nepovažoval za hřích – právě to může být příčinou nemoci). (Hříchy, o nichž křesťan ví, musí vyznávat při zpovědi a očišťovat se od nich při svaté Tajině pokání, je-li toho zdravotně schopen). A dále – jelikož těžké hříchy mohou i po zpovědi znepokojoovat svědomí, ustanovil Hospodin ve svém milosrdenství tuto Tajinu jako zvláštní léčení duševních nemocí. Má-li nemocný kající stav duše, pak všechny takové hříchy se mu při pomazání odpouštějí, modlitbami je očišťován pro dosažení nebeského království; podle sv. Simeona Soluňského získává definitivní odpuštění hříchů a „dokonalé vysvobození z hříchů“.

Teologie Tajiny pomazání olejem nemocných reflektuje spojitost nemoci s hříchem, jak to předpokládá i Jakubova epištola: »Stůně-li kdo z vás? Zavolej starších církve (tj. presbytery, kněze), a oni ať modlí nad ním, pomazávajíce jej olejem ve jménu Páně. A modlitba víry uzdraví nemocného, a pozdvihne ho Pán; a jestliže se čím prohřešil, bude mu odpuštěno. Vyznávejte se pak jedni druhým z hříchů svých, a modlete se jedni za druhé, abyste uzdraveni byli« (*Jak 5,14–16*). Její léčivost tedy souvisí s odpuštěním hříchů, které se při ní děje.

Před účastí na Tajině oleje by se měl nemocný vyzpovídat, není to však podmínkou. Je to podmínka spíše morální – čili jde o to, aby se nemocný k přijetí Tajiny oleje řádně připravil – a to především pokáním. Pokud se současně uděluje svaté Přijímání, pak vždy až po Tajině oleje. V dávnosti byl postup takový, že se večer konala první část obřadu: modlitby před svěcením oleje (tj. žalmy a kánon), a ráno následujícího dne (např. po jitřní) se pak naléval olej do lampády, byl posvěcen a nemocný byl pomazáván (na svaté liturgii poté mohl přistoupit k Přijímání).

Nad zdravým se nedovoluje konat Tajinu oleje. Duchovně živý křesťan si je však vědom svého neblahého duchovního stavu, který je u nás všech stavem vážné nemoci, jež se projevuje např. duševními bolestmi či naruživostmi. Zákaz účasti zdravých v této Tajině můžeme tedy vztahovat na věřící bez pokání a bez reflexe svého hlubokého vnitřního poškození, kterým je raněn každý, kdo se narodí na tento svět. (Viz též slova Páně: „Nepřišel jsem volat k pokání spravedlivé, ale hříšníky.“ Luk 5,32)

Metropolita Filaret Moskevský považoval Tajinu svěcení oleje za takový lék proti nemoci, „jehož použití je vždy blahodárné, a sotva kdy může být chybné“.

Píseň 7.

Irmos: V perské peci pěli abrahamští mládenci, spalováni spíše láskou ke zbožnosti nežli plamenem: Blahosloven jsi, Hospodine, ve chrámě slávy své.

Jediný Spasiteli, Bože, Uzdraviteli všech, jenž v milosti své a pro hojnou slitovnost svou hojíš duševní strasti i tělesná postižení, sám zhoj a vyléči i tyto *přítomné*, trpící chorobami.

Až bude olejem pomazání učiněno znamením na hlavách všech *přítomných*, Pane, uděl jim, hledajícím milost tvého vysvobození, Kriste, radost a veselí, a obdaruj je bohatou milostí svou.

Sláva... Pečeť pomazání olejem tvým je mečem *taseným* na demony, Spasiteli, a modlitby kněží jsou ohněm, v němž shoří duševní bolesti. A tak uzdravení tvé přijímající, s vírou opějeme tebe.

I nyní... Matko Boží, jež jsi v lůně slavně přijala Toho, jenž všechno drží na dlani své, a nevypravitelně Mu dala tělo, prosíme tě, pohni Ho ke smilování nad strádajícími.

Píseň 8.

Irmos: Daniel v jámě zacpal rukama rozepjatýma *do kříže* tlamy lvů, a mládenci, milovníci zbožnosti, přepásání ctností uhasili sílu ohně, pějíce: Blahořečte Hospodinu, všechna díla Hospodinova.

Nade všemi se smiluj, Spasiteli, ve své veliké a Božské milosti. Všichni jsme se shromáždili, tajemně představující sklonění slitovnosti tvé, abychom s vírou přinesli pomazání olejem tvým služebníkům, jež rač i ty navštívit.

Proudem milosti své, Kriste, a pomazáním svých kněží, Pane, jako Milosrdný smyj trýzně a utrpení i záchvaty bolestí z těchto *služebníků svých*, kteří jsou mučivými strastmi stíženi, aby tě vděčně slavili, došedše záchranu.

Sláva... Když *olejem* kreslíme znamení tvé mírnosti a tvého sklonění s výsosti, čili znak Božské milosti, ty, Vládce, nevzdaluj svou milost od nás, ani nepřehlížej toho, jenž stále s vírou volá: Dobrořečte Hospodinu, všechna díla Hospodino-va!

I nyní... Korunována jsi, Čistá *Panno*, neboť jsi přijala do svého lůna přeslavnou Božskou přirozenost – Božího Syna, který se z tebe narodil. Tím přemožena jsou vojska nepřátel. To je slavné vítězství nad nimi. Pročež skvějeme se, ověnění radostí z tvých darů, opěváme tebe, nade vše opěvovaná Vlád-kyně.

Píseň 9.

Irmos: Kámen rukou neodlomený z hory nedotčené, Kámen úhelný se odřal z tebe, *Panno*; a tím je Kristus, jenž sjednotil rozptýlené bytosti, protož s veselím tebe, Bohorodici, velebíme.

Shlédni s nebes, Slitovný, ukaž svou milost všem, uděl nyní své zastání a sílu svou těm, kteří přistupují k tobě skrze božské pomazání tvými kněžími, Lidumile.

Hledíme radostně, přeblahý Spasiteli, jak jsi ve své Božské shovívavosti *kdysi* přijal pomazání olejem, což nedokázali pochopit ti, kteří u toho byli. Zatímco *ony ženy tenkrát*, pomazaly tvé *tělo*, a skrze to udělily pomazání Bohu, ty jsi posléze *jako Bůh* daroval toto pomazání všem přijímajícím božskou koupel křestní.

Sláva... Slituj a smiluj se, Spasiteli! Duše i těla služebníků svých zbav od všeho krutého a od bolestí, vysvoboď je od střel zlého; jako Pán milostivý je zhoj božským pomazáním.

I nyní... Pění a modlitby služebníků svých přijímajíc, Přechis-tá *Panno*, zbav skrze nás přímlovami svými ukrutných trápe-ní a muk tyto *své ctitele*, jež se utíkají pod krov tvůj.

Hospodi, pomiluj (3×). Požehnej!

Kněz ukončuje propuštěním:

Kristus, pravý Bůh náš, na přímlovu přechisté Matky své, mocí uctívaného a oživujícího Kříže, svatého, slavného a všechvalného apoštola Jakuba, prvního biskupa je-rusalemského, i všech svatých, nechť spasí nás a smiluje se nad námi jako blahý a lidumil.

Možno též zazpívat mnoholetí pomazávanému olejem nemocných:

Dlouhý a pokojný život, zdraví a spasení a ve všem zdar uděl, Hospodine, služebníku svému (*služebnici své; služebníkům svým*) (jme-nuj; nebo řekni: „zde přítomným“) a zachovej ho (*ji; je*) na mnohá léta!

Odpověď: Mnohá léta. (3×)

Nemocný, který byl pomazáván olejem, se klaní a praví třikrát:

Požehnejte, otcové svatí, odpusťte mně hříšnému.

Když pak od nich přijal požehnání a odpuštění, odchází a děkuje Bohu.

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Při hromadném konání Tajiny čtou kněží modlitbu „Otče svatý“, věřící přistupují a jsou pomazáni od každého kněze posvěceným olejem. Dále (nebo v průběhu pomazávání) se zpívá:

Sláva... (Samohlasen; hl. 4)

Svatí nezištníci, majíce pramen uzdravování, skýtáte uzdravení všem v tísní prosícím. Stali jste se hodnými převelikých darů od nevysychajícího pramene, Spasitele našeho, neboť vám, stejně horlivým jako apoštolé, praví Pán: Hle, dána jest vám moc nad nečistými duchy, abyste je vyháněli a uzdravovali každý neduh a každou slabost. Protož, když jste dle jeho příkazů dobrý život vedli, darem jste obdrželi, darem dáváte, uzdravující utrpení duší i těl našich.

I nyní... (Hl. 4)

Shlédni na modlitby služebníků svých, Neposkvrněná, jež utiňuješ svízele na nás doléhající, vzdaluješ od nás každé soužení, neboť tebe jedinou máme jako pevnou osvědčenou oporu, a získali jsme tvoje zastání; ať nejsme zahanbeni, Vládkyně, když tebe vzýváme. Nech se rychle uprosit těmi, kdo k tobě s vírou volají: Raduj se, Vládkyně, pomoci, radosti, záštito všech a záchranu duší našich.

Kněz: Sláva tobě, Kriste Bože, naděje naše, sláva tobě!

Odpověď: »Sláva... I nyní...«

Jest vpravdě důstojno, blahoslaviti tebe, Bohorodici, vždy blahoslavenou a přečistou Matku Boha našeho. Tebe nad cherubíny ctěnější a nad serafíny bez přirovnání slavnější, bez porušení Boha Slovo porodivší, pravou Bohorodici velebíme.

Exapostiliář
(Podoben: Navštívil nás)

V milosti své, Dobrotivý, popatři svým okem na modlitby nás, shromážděných dnes ve svatém chrámě tvém, abychom pomazali božským olejem chorého (*chorou; choré*) služebníka (*-nici; -níky*) svého (*svou; své*).

Není-li v nádobce už od začátku služby, je možno při chrámové službě **olej vlévat** v průběhu následujících stichir (nejprve dát trošku liturgického vína a pak olivový olej). Hned po nalití oleje se v něm zažehne knot. (Nebo se vše koná až po velké ektenii, jak je uvedeno dále v postupu.)

A stichiry (hl. 4.)
(Podoben: Dal jsi znamení)

Jenž vše k našemu užitku proměňuješ, udělil jsi skrze apoštolý své, Lidumile, blahodať svou kněžím svým, aby svatým olejem hojili rány a neduhy všech. Proto i nyní toho (*tuto; tyto*), jenž (*jež*) s vírou přistupuje (*-pují*) k tvému oleji, jako Milosrdný posvět a smiluj se nad ním (*ní; nimi*), od každého neduhu jej (*ji; je*) očisti a učin hodným (*-nou; -nými*) nehynoucího pokrmu tvého, Pane.

Shlédni s nebes, Nepostižitelný, jako Dobrotivý, jenž jsi svou neviditelnou rukou označil *pečetí* naše smysly. Lidumile, daruj svým Božským olejem tomu (*té; těm*), jenž (*jež*) se k tobě utíká (*-kají*) s vírou a prosí o prominutí prohřešení, také uzdravení duše i těla, ať tě oslavuje (*-vuji*) s láskou a velebí vládu tvou.

Pomazáním tvým olejem a dotykem kněží posvět, Lidumile, s výsosti služebníka (*-nici; -níky*) svého (*svou; své*), zbav ho (*ji; je*) ne-

duhů, očisti a omyj od duševní poskvrny, Spasiteli. Zbav ho *(ji; je)* zlých spleťtých sklonů, utiš bolesti, odežen záchvaty, a soužení znič jako Slitovný a Dobrotivý.

Sláva... I nyní... Bohorodičen

Tebe, přečistou komnatu královskou, prosím, Mnohoopěvovaná *Matko*: Očisti moji mysl, poskvrněnou všelikými hříchy, a učň ji krásným sídlem Božské Trojice, abych já, nepotřebný služebník tvůj, velebil moc tvou a nezměrnou milost, docházej záchrany.

Svatý Bože, svatý Silný, svatý Nesmrtelný... (3×)

Sláva Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův. Amen.

Přesvatá Trojice, smiluj se nad námi. Pane, očišť hříchy naše; Vládce, odpusť přestoupení naše; Svatý, navštiv a zhoj nemoci naše pro jméno své.

Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj; Hospodi, pomiluj.

»Sláva... I nyní...«

Otče náš, jenž jsi na nebesích! Posvěť se jméno tvé, přijď království tvé, buď vůle tvá jako v nebi, tak i na zemi. Chléb náš vezdejší dejž nám dnes a odpusť nám naše viny, jakož i my odpouštíme viníkům našim a neuvodň nás v pokušení, ale zbav nás od zlého.

Kněz: Neboť tvé jest království... Amen.

Čtec (tropar, 4. hlas):

Jediný rychlý zachránce, Kriste, pospěš shůry navštívit trpící služebníky své, zbav je bolestí a hořkých soužení, a pozdvihni je na přímluvy Bohorodice, aby neustále opěvovali a oslavovali tebe, jediný Lidumile.

silnou a mocnou, kterou shůry vztahuješ skrze svaté evangelium toto, jež spolusloužící a modlíci se společně se mnou, • příkládají na hlavu služebníka tvého *(služebnice tvé)* (jmenuj) *(nebo řekni: • povznášeji nad hlavami služebníků tvých)*. Vžívám milostivou a na naše zlo se nerozpomínající lidumilnost tvou, Bože, Spasiteli náš! Pamatuj na proroka Nathana, který udělil odpuštění Davidovi, kajícímu se ze svých hříchů, a na Manassese, který se kající modlitby chopil a byl vyslyšen! Ty sám, Pane, přijmi s lidumilností sobě vlastní služebníka svého *(služebnici tvou; služebníky tvé)* (jmenuj; nebo řekni: zde přítomné), jenž *(jež)* pokání činí z hříchů svých, a nehleď na žádné provinění jeho *(její; jejích)*. Tys přece Bůh náš, jenž jsi nám uložil sedmdesát sedmkrát odpouštět provinění pokleslým. Pročež jak veliký jsi ty sám, tak i milost tvá jest veliká, a tobě náleží všeliká sláva, čest i klanění, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Sejme evangelium s hlavy nemocného a podá mu je k políbení (nebo je uloží na analog a věřící přistupují je políbit).

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka *(služebnici; služebníky)* Božího *(Boží)* (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

je každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebnici svou; služebníky své*) (jmenuj; nebo řekni: zde přítomné) od jeho (*její; jejich*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodatí Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládčyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Když to skončilo, přijde nemocný – pokud může, mezi kněze, nebo stojí, přidržován svými (blízkými) nebo sedí. Pokud on sám nemůže, sami kněží ho obstoupí ležícího na loži. Představený pak **vezme svaté evangelium rozevře je a klade písmeny na hlavu nemocného, který po dobu této modlitby opakuje stále: „Hospodi, pomiluj.“** Přidržují je ostatní kněží (nebo je takto povznášejí na hlavami klečících věřících). Představený nevkládá ruku, ale čte hlasitě modlitbu:

Králi svatý, dobrotivý a milostivý Pane, Ježíši Kriste, Synu a Slovo Boha živého, jenž nechceš smrti hříšníka, ale chceš, aby se obrátil a živ byl; nevkládám svou hříšnou ruku na hlavu služebníka tvého (*služebnice tvé; hlavy služebníků tvých*), jenž (*jež*) přišel (*přišla; přišli*) k tobě jako hříšný (*-á; -i*) a žádá (*žádají*) skrze nás pro sebe odpuštění hříchů. Leč vzývám tvoji ruku

Potom říká diákon nebo první kněz tuto ektenii:

Diákon: V pokoji k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za pokoj shůry a spásu duší našich k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za mír celého světa, za blaho svatých církví Božích a za sjednocení všech k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za svatý chrám tento a za vcházející v něj s vírou, zbožností a bázní Boží k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Aby posvěcen byl olej tento mocí, působením a sestoupením Svatého Ducha, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Za služebníka (*-nice; -níky*) Božího (*Boží*) (jmenuj; nebo řekni: „zde přítomné“) a navštívení jeho (*její; jejich*) v Bohu a aby sestoupila na něho (*ni; ně*) blahodať Svatého Ducha, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Abychom vysvobozeni byli od všelikého soužení, hněvu a nouze, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Diákon: Zastaň se nás, spasiž nás, smiluj se nad námi a zachovej nás, Bože, blahodatí (milostí) svou.

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Nejsvětější, nejčistší, nejblahoslavenější a slavné vládkyně naší, Bohorodice a vždycky Panny Marie, se všemi svatými pamětlivi jsouce, sami sebe i druh druhá i veškeren život náš Kristu Bohu poručme.

Odpověď: Tobě, Hospodine.

Nejpozději nyní **vlévá kněz olej** do nádoby (tj. kandila, lampády), která je umístěna v pšenici. Lžičkou se může promíchat s vínem (tak v Konstantinopoli) či bogojavlenskou vodou (tak na Sinaji).

Kněží si zapalují svíčky, a případně se zapaluje i sedm svíček, které jsou zapíchnuty v pšenici (u nás se zapalují postupně před čtením evangelí). Zažehne se i světlo v posvěcovaném oleji (nehoří-li už od počátku).

První z kněží pronáší **modlitbu posvěcení oleje** nad lampádou s olejem (ostatní kněží čtou modlitbu tiše s ním).

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj.

Kněz: Hospodine, jenž milostí a slitováním svým uzdravuješ neduhy duší i těl našich, sám, ó Vládce, posvěť olej tento, aby byl k uzdravení těm, kteří budou jím pomazáni, a k odstranění každého utrpení, poskvrny těla a duše a všelikého zla. **Aby tím oslaveno bylo přesvaté jméno tvé, Otce i Syna i Svatého Ducha, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

V čase, kdy je kněžími čtena modlitba, pějící se tyto tropary:

(Hlas 4.)

Jediný rychlý zachránce, Kriste pospěš navštívit shůry trpícího služebníky své, zbav je bolestí a hořkých utrpení, a pozdvihni je, aby neustále opěvovali a oslavovali tebe, na přímluvy Bohorodice, jediný Lidumile. Kriste Bože, přicházím k tobě s osleplýma očima duše, jako *onen* od narození sle-

lotra; i rouhavého pronásledovatele, velikého Pavla, jsi skrze pokání přijal. Petra předního svého apoštola, který tě třikrát zapřel, jsi přijal, když se kál, a ujistil ho: „Ty jsi Petr a na té skále vzdělám církev svou a brány pekelné ji nepřemohou, a dám ti klíče od Království nebeského.“ Pročež i my, Blahý a Lidumilný *Vládce*, odvažující se dle neklamných tvých ujištění, modlíme se k tobě a prosíme v tuto hodinu: vyslyš modlitbu naši, přijmi ji jako kadidlo přinášené tobě a navštiv služebníka svého (*služebníci svou; služebníky své*) (jmenuj; nebo řekni: „zde přítomné“). Jestliže čím zhřešil (*-a; -i*), slovem či skutkem nebo pomyšlením, ať v noci či ve dne. Přijmi ho (*ji; je*), i kdyby se prohřešil (*-a; -i*) proti zapřísahání kněžskému, či jestli své vlastní přísaze nedostál (*-a; -i*), nebo pod tíhou slibu zatrpknul (*-a; -i*) a sám (*sama; sami*) sebe proklel (*-a; -i*). Prosíme tě a modlíme se k tobě, daruj mu (*ji; jim*) úlevu, odpusť, promiň mu (*ji; jim*), Bože, a zahlad' jeho (*její; jejich*) nepravosti a hříchy, i kdyby jím (*ji; jimi*) byly spáchány vědomě. Pokud přestoupil (*-a; -i*) pak některé z tvých přikázání, nebo zhřešil (*-a; -i*), jako ten, kdo nosí tělo a žije ve světě, nebo podlehl vlivu ďábelskému, ty sám, jako dobrotivý a lidumilný Bůh, odpusť mu (*ji; jim*). Neboť není člověka, jenž by živ byl a nezhrěšil; ty jediný jsi bez hříchu, spravedlnost tvá je spravedlnost na věky a slovo tvé jest pravda. **Neboť nestvořil jsi člověka k záhubě, ale k zachování přikázání tvých a k dědictví nehynoucího života, a tobě chválu vzdáváme, s Otcem i Svatým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **sedmý kněz vezme sedmý štětec**, namáčí jej ve sv. oleji a pomazává nemocného, říká modlitbu:

tče svatý, lékaři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravu-

se, co to znamená: Milosrdenství chci, a ne oběti. Nepřišel jsem povolát spravedlivé, ale hříšné k pokání.“ (Mat 9,9–13)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebnici; služebníky*) Božího (*Boží*) (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Sedmý kněz říká modlitbu:

ládce, Pane, Bože náš, lékaři duší i těl, léčící časné strasti, hojící každý neduh a každou slabost lidí; jenž chceš, aby všichni lidé spaseni byli a k poznání pravdy dospěli; jenž nechceš smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl. Vždyť tys, Hospodine, ve Starém zákoně uložil pokání hříšným – Davidu i Ninivetským a jejich předchůdcům. A když jsi tělesně přišel, aby ses o nás postaral, nepovolal jsi spravedlivé, ale

pý, a vzývám tě kajícně: Buď nám milostiv, ty, jenž vše měníš, *aby to vedlo* k našemu užítku.

(Hlas 3.)

Pozdvihni, ó Pane, svou Božskou záštitou duši mou těžce ochrnlou hříchy a nepatřičnými skutky, ať volám cestou ke spáse k tobě, Slitovný *Spasiteli*, jenž jsi kdysi pozdvihl ochrnlého: Slitovný Kriste, daruj mi uzdravení.

(Hlas 2.)

Přijal jsi, spravedlivý *Jakube*, jako učedník Páně evangelium, jako mučedník a bratr Páně jsi obdržel nepopsatelný dar: Máš dovoleno přimlouvát se jako velekněz. Pros Krista Boha, aby spaseny byly duše naše.

(Hlas 4.)

Jednorozené Slovo Otcovo, Bůh, jenž k nám přišel v poslední dny, učinil tě, božský *Jakube*, prvním pastýřem a učitelem jerusalemským i věrným vykonavatelem duchovních Tajin. Proto tě, apoštole, všichni uctíváme.

(Hlas 3.)

V Myrách jsi byl činitelem svatým, neboť jsi, ctihodný *Mikuláši*, naplnil Kristovo evangelium, duši jsi pokládal za svůj lid, když jsi zachraňoval nevinné *odsouzence* před smrtí; proto ses stal svatým, jako veliký zasvěcenec Boží milosti.

(Hlas 3.)

Celý svět v tobě získal, mučedníku, velkého obránce v bédách, který přemáhá pohany. Pyšného *gladiátora* Lia jsi srazil, a odvážného Nestora jsi *modlitbou* vypravil na zápas *vítězný*. Tak, svatý Dimitriji, pros Krista Boha, aby nám udělil milost velikou!

(Hlas 3.) Trpiteli svatý a léčiteli Pantelejmone, pros milostivého Boha, aby daroval duším našim prominutí hříchů.

(Hlas 8.)

Svatí nezištníci a divotvůrci, navštivte naše nemoci; darem jste dostali, darem nám dávejte.

(Hlas 2.)

Kdo vypoví, panici *Jene*, velebnost tvou? Vždyť jsi pramenem divů, vyléváš uzdravení a modlíš se za naše duše jako theolog a Kristův přítel.

Bohorodičen: Tys vroucí modlitba a hradba nezbořitelná; pramen milosti, útočiště světa. K tobě úpěnlivě voláme: Bohorodice, Vládkyně, předcházej a zbav nás béd, jediná rychlá zastánkyně.

I.

Diákon: Pozor mějme!

První kněz: Pokoj všem!

Sbor: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Čtec říká **prokimen** – 1. hlas (Ž 32, 22 a 1):

1. verš: Budiž milosrdenství tvé nad námi, Hospodine, **I** jakož naději máme v tobě.

2. verš: Plesejte, spravedliví, Hospodinu, slušíť upřímnou mu zpívati chválu.

Kněz: Velemoudrost!

1. apoštol

Diákon: Čtení z obecného listu svatého apoštola Jakuba.

Apoštola čte diákon (není-li, tak žalmista či se mohou střídát věřící).

Kněz: Pozor mějme!

se všemi. Hleďte, ať nikdo nikomu neodplácí zlým za zlé; ale stále usilujte prokazovat si, co dobrého je, sobě navzájem i všem. Vždycky se radujte. Bez přestání se modlete. Za všechno díky čiňte; neboť taková je vůle Boží v Kristu Ježíši o vás. Ducha neuhašujte. Proroctvími nepohrdejte. Všechno prověřujte; dobrého se držte. Od všech druhů zla se zdržujte. Sám Bůh pokoje nechť vás celé posvětití a váš duch i duše i tělo ať jsou v plnosti zachovány bez úhony k příchodu Pána našeho Ježíše Krista. (1. Tes 5,14—23)

Sedmý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×) (Hl. 7.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Vyslyší tě Hospodin v den soužení, zaštití tě jméno Boha Jákobova. (Ž 20, 2)

Odpověď: Alleluja. (3×)

Sedmý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

7. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Za onoho času spatřil Ježíš člověka sedícího v celnici jménem Matouš a řekl jemu: „Pojď za mnou!“ On vstal a šel za Ním. Stalo se pak, když *Pán* stoloval v jeho domě, hle, mnoho celníků i *jiných* hříšníků přišlo a stolovalo s Ježíšem a učedníky Jeho. Vidouce to farizeové, řekli učedníkům Jeho: „Proč s celníky a hříšníky jí a pije Mistr váš?“ Ježíš, který to uslyšel, jim řekl: „Nepotřebují lékaře zdraví, ale nemocní; jděte a učte

svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohoslovných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsona a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytným Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz po přečtení evangelia při současném pomazávání nemocného olejem.

VII.

Diákon: Pozor mějme!

Sedmý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Čtec říká **prokimen** – hl. 7. (Ž 38, 2 a 6, 3):

1. verš: Hospodine, v prchlivosti své mne netrestej, **I** ani v hněvu svém mne nekárej.

2. verš: Smiluj se nade mnou, Hospodine, neboť jsem zemdlený.

Kněz: Velemoudrost!

7. apoštol

Diákon: Čtení z 1. listu svatého apoštola Pavla k Soluňským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, prosíme vás, napomínejte nepořádných, potěšujte malomyslných, posilujte nemohoucích; trpělivost mějte

Diákon: Bratři, za příklad, jak trpělivě máte snášet utrpení, vezměte si proroky. Ti mluvili ve jménu Hospodinově. Hle, „blahoslavíme ty, kdož vytrvali s trpělivostí“. Slyšeli jste o vytrvalosti Jobově a víte, k čemu ho Pán nakonec přivedl. Vždyť „Hospodin je plný soucitu a slitování“. Především však, bratři moji, nepřísahajte ani při nebi ani při zemi ani při ničem jiném. Vaše „ano“ ať je vždy „ano“ a „ne“ ať znamená „ne“, abyste nepropadli soudu *Božímu*. Vede se někomu zle? Ať se modlí! Je někdo dobré mysli? Ať zpívá Pánu chválu! Je-li někdo z vás nemocen, ať povolá k sobě kněze církve, a ti ať se nad ním modlí a pomazávají ho olejem ve jménu Páně. Modlitba víry uzdraví nemocného. Pán jej pozdvihne, a jestli se dopustil hříchů, budou mu odpuštěny. Vyznejte tedy hříchy jeden druhému a modlete se jeden za druhého, abyste byli uzdraveni, neboť velkou moc má vroucí modlitba spravedlivého.

(Jak 5,10—16)

Prvý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×) (Hlas 8.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: O milosrdenství a soudu zpívati budu tobě, ó Hospodine. (Ž 101,1)

Odpověď: Alleluja. (3×)

První kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

1. evangelium

První kněz: Od Lukáše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času jeden zákoník přistoupil, pokoušeje Ježíše, řka: „Mistře, co mám činit, abych život věčný zdědil?“ A On jemu pravil: „V zákoně co je psáno? Co tam čteš?“ On pak odpověděl: „Milovati budeš Hospodina, Boha svého, z celého srdce svého a z celé duše své a vši silou svou i veškerou myslí svou, a bližního svého jako sebe.“ I řekl mu: „Správně jsi odpověděl, to čin a živ budeš.“ On pak chtěje se ospravedlnit, řekl Ježíšovi: „A kdo jest můj bližní?“ Ježíš odpověděl: „Člověk jeden šel z Jeruzaléma do Jericha a padl mezi lotry, kteří oloupili ho i zranili, poté odešli a zanechali ho tam sotva živého. I přihodilo se, že kněz jeden šel tou cestou, a uzřev ho, kráčel dál. Též levita, když byl u toho místa, přistoupiv a pohlédnuv na něho, vyhnul se mu. Samaritán pak jeden, tou cestou se ubíraje, přišel k němu a spatřiv ho, byl pohnut soucitem. Přistoupiv, obvázal rány jeho, naliv na ně oleje i vína. Naložil jej pak na osla svého, přivezl ho do hostince a měl o něj péči. Druhého pak dne, chystaje se odejít, vyňal dva denáry, dal je hospodáři a řekl jemu: Měj o něj péči a cožkoli nad to vynaložíš, já, až se vrátím, zaplatím tobě. Kdo tedy z těch tří zdá se tobě být bližním tomu, který upadl mezi lotry?“ A zákoník odpověděl: „Ten, který mu prokázal milosrdenství.“ I řekl mu Ježíš: „Jdi i ty a čin totéž.“ (Luk 10,25–37)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebnici; služebníky*) Božího (*Boží*) (jmenuj, nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

otevři k oslavě jména tvého, jeho (*její; jejích*) ruce vztáhni k plnění přikázání tvých, jeho (*její; jejích*) nohy uveď na cestu evangelia tvého. Všechny jeho (*její; jejích*) údy i mysl upevni svou blahodátí. Neboť tys Bůh náš, jenž skrze svaté své apoštoly dal nám povelání, řka: „Cokoli svázete na zemi, bude svázáno i na nebi, a cokoli rozvázete na zemi, bude rozvázáno i na nebi.“ A opět: „Kterýmkoliv odpustíte hříchy, budou jim odpuštěny, kterýmkoliv zadržíte, budou zadrženy.“ A jako jsi uslyšel Ezechiáše, když se trápila jeho duše v hodině smrti, a nepohrdl jsi modlitbami jeho, tak i mne poníženého, hříšného a nehodného služebníka svého vyslyš v tuto hodinu. Neboť ty, Pane, Ježíši Kriste, ze své dobroty a lidumilnosti uložil jsi odpuštění sedmdesát sedmkrát těm, kdo klesají do hříchů. Ty cítíš lítost nad naší špatností a raduješ se z obracení pobloudilých, **protož jaká je velikost tvá, taková je i tvá milost, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím tvým Duchem, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak opět šestý kněz vezme šestý štětec, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říká modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravuje každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebnici svou; služebníky své*) (jmenuj; nebo řekni: zde přítomných) od jeho (*její; jejích*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodátí Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládčyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů,

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Šestý kněz říká modlitbu:

Āěkujeme ti, Pane, Bože náš, blahý a lidumilný, lékaři duší i těl našich, jenž neduhy naše bez námitky neseš. Tím, že ses *dobrovolně* nechal ranit, jsme byli všichni uzdraveni. Dobrý Pastýři, jenž jsi přišel, abys našel zbloudilou ovečku; jenž malomyslným dáváš útěchu a život zkroušeným; jenž jsi vyhojil dvanáctileté krvácení churavějící ženy; jenž jsi dceru Kananejky osvobodil od krutého démona; jenž jsi prominul dluh dvěma dlužníkům a daroval odpuštění hříšné ženě; udělil jsi po mrtvici ochrnutému uzdravení s odpuštěním jeho hříchů. Celníka jsi svým slovem ospravedlnil a *spoluukřižovaného* lotra jsi při jeho posledním vyznání přijal, ty *Spasiteli*, jenž vzal jsi na sebe a na Kříž přibil hříchy světa. K tobě se modlíme a tebe prosíme: v dobrotě své sám ulehči, odpusť a promiň, Bože, nepravosti a hříchy služebníka svého (*služebnice své; služebníků svých*) (jmenuj, nebo řekni: zde přítomné), provinění jeho (*její; jejích*) úmyslná i neúmyslná, vědomá i nevědomá, přestoupení a zanedbání spáchaná v noci i ve dne. Odpusť, jestli snad bylo provedeno cosi proti kněžskému, otcovskému či mateřskému zapřísahání, i cokoliv jiného, byť by se to stalo pohledem očí nebo jen mrknutím víček. Promiň i cizoložství, či okušení smilstva a vše, čím se v jakémkoli tělesném neb duševním pohnutí odcizil (*-a; -i*) vůli tvé a svatosti tvé. Pakliže zhřešil (*-a; -i*) on (*ona; oni*) či my, ty — jako blahý a na naše špatnosti se nerozpomínající Bůh a Lidumil — odpusť vše a neodvracej se od něho (*ní; nich*) ani od nás, abychom neupadli v nečistý život ani nechvátali na cesty smrti. Ó, Vládce, Hospodine, slyš mne hříšného, v tuto hodinu prosícího za služebníka tvého (*služebnici tvou; služebníky tvé*) (jmenuj, nebo řekni: zde přítomné), a jako zla nepamětlivý Bůh nedbej žádného hříchu jeho (*jejího; jejích*) a vysvoboď ho (*ji; je*) z věčných muk. Naplň jeho (*její; jejích*) ústa chválou tvou, jeho (*její; jejích*) rty

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se.

Sbor: Hospodi, pomiluj.

První kněz říká modlitbu (2. modlitbu posvěcení oleje):

Bezpočátečný *Otče*, věčný, svatý svatých! Seslal jsi nám jednorozeného Syna svého, který uzdravuje každý neduh a každou ránu na duších i tělech našich. Sešli Svatého Ducha svého a posvěť olej tento. Uděl mu milost, aby posloužil služebníku tvému (*služebnici tvé; služebníkům tvým*) (jmenuj; nebo řekni: „zde přítomným“), jenž (*jež*) bude (*budou*) olejem tímto pomazán (*-a; -i*), k úplnému vysvobození z hříchů a k dosažení království nebeského.

Budiž známo, že někteří říkají tuto modlitbu jen potud s ohlasem:

Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým, i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Je-li možno, pronáší se však modlitba až do konce:

Neboť tys Bůh veliký a podivuhodný, střehoucí zákon svůj a prokazující milost svou milujícím tebe. Skýtváš vysvobození

z hříchů skrze svatého Syna svého, Ježíše Krista. Znovu nás rodiš, když jsme dávno zahynuli v hříších, světlo dáváš slepým, pozdvihuješ sražené, miluješ spravedlivé a smilováváš se nad hříšnými; znovu nás vyvádíš ze tmy a stínu smrti, uvězněným pravíš: „Vyjděte!“ a jsoucím ve tmě: „Odhrňte záves!“ Neboť zazářilo v srdcích našich světlo poznání tváře Páně od té chvíle, kdy se pro nás zjevil na zemi a s lidmi žil. Těm, kteří Ho přijali, dal jsi, *ty Otče*, moc být syny Božími; koupelí nového života jsi nám daroval postavení synů a učinil nás nedostupnými pro ďáblovo násilí. Nechtěl jsi totiž, abychom se očišťovali krví zvířat, ale skrze svatý olej, jímž *na těle* zobrazujeme kříž Jeho, nám dáváš, abychom byli Kristovým stádcem, královským kněžstvem, lidem svatým. K tomu jsi nás očistil vodou a posvětil Svatým Duchem svým. Sám, Vládce, Hospodine, uděl nám blahodať k této službě tvé, jakož jsi ji dal Mojžíšovi, služebníku svému, a Samuelovi, jehož sis zamiloval, a Janovi, jehož sis vyvolil, a všem, kteří se ve všech pokoleních tobě zalíbili. Takto učíš, abychom i my byli služebníky Nové tvé smlouvy nad tímto olejem, jemuž dáváš *léčivou* moc skrze drahocennou krev Krista tvého. Dejž, abychom byli vysvěceni ze světských vášní, a tím umřeli hříchu a žili ve spravedlnosti, jsouce oblečeni v Krista skrze nadcházející pomazání olejem posvěcení, které ať je uvedeno na toho, kdo si to žádá. Budiž, Hospodine, olej tento olejem radosti, olejem posvěcení, oděvem královským, mocnou zbrojí, odpuzením každé činnosti ďábla, pečeti chránící před jeho úklady, radostí srdce, věčným veselím. Učiň, ať jsou znovuzrozeni ti, kdo budou pomazáváni tímto olejem, nechť se stanou strašlivými pro nepřátele, ať se zaskvějí jasem tvých svatých, nemajíce poskvrny ani vady. Kéž jsou přijati do příbytků věčného pokoje tvého a nechť se jim dostane pocty povolání s výsosti.

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času se Pán Ježíš odebral do krajin Týrských a Sidonských, a hle, žena kananejská z těch končin vyšla a volala k Němu: „Smiluj se nade mnou, Pane, Synu Davidův! Dceru mou zle trápí posedlost běsovská.“ On jí však neodpověděl ani slovo. Jeho učedníci přistoupili a prosili Ho: „Pošli ji pryč, neboť křičí za námi.“ On pak odpověděl: „Nejsem poslán, než k zahynulým ovcím lidu izraelského.“ Ale ona přišla blíž, klaněla se mu se slovy: „Pane, pomoz mi!“ On odpověděl: „Není dobré vzít chléb dětem a hodit jej psům.“ Ona na to řekla: „Tak jest, Pane! Avšak i psi jedí drobty, které padají se stolu jejich pánů.“ Tehdy jí odpověděl Ježíš: „Ó, ženo, veliká je tvá víra! Staniž se tobě, jak si přeješ.“ I uzdravena byla dcera její v tu hodinu. (Mat 15,21—28)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebníci; služebníky*) Božího (*Boží*) (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

2. verš: Srdce čisté stvoř ve mně, ó Bože, a Ducha pravého obnov v nitru mém.

Kněz: Velemoudrost!

6. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla ke Galatským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, ovoce pak Ducha *Svatého* jest: láska, radost, pokoj, trpělivost, dobrotivost, milosrdenství, víra, mírnost, zdrženlivost. To je nad každý zákon. Ti, kteří pak jsou Kristovi, ukřižovali svou tělesnost s jejími vášněmi a žádostmi. Jsme-li Duchem *Božím* živi, dejme se Duchem i vodit. Nebudme ctižádostiví, nedrážděme jedni druhých, nezávidme si navzájem. (Gal 5,22–26)

Šestý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×) (Hl. 6.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Blažený muž, kterýž se bojí Hospodina a v příkázáních jeho má svou zálibu. (Ž 112, 1)

Odpověď: Alleluja. (3×)

Šestý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

6. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Ohlas: Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým, i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

A po modlitbě **vezme první kněz první štětec, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného** na způsob kříže: na čele, (chřípí,) na tvářích, na ústech, na hrudi, na obou stranách dlaní (příp. i na nohou), říká tuto modlitbu:

Ftče svatý, lékaři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravuje každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebnici svou; služebníky své*) (jmenuj; nebo řekni: zde přítomné) od jeho (*její; jejích*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodati Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládčyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytným Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz poté, co přečte evangelium a následnou modlitbu. Současně pomazává nemocného olejem. (V případě, že se tato svatá Tajina koná hromadně, kněží pomazou všechny až na úplném konci obrádu.)

II.

Diákon: Pozor mějme!

Druhý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Čtec říká **prokimen** – hl. 2. (Ž 118, 14 a 18):

1. verš: Síla má i píseň má jest Hospodin, **I** on stal se mojí svoboditelem.

2. verš: Citelně pokáral mne Hospodin, ale smrti mne nevydal.

Kněz: Velemoudrost!

2. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla k Římanům.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, my silní jsme povinni snášet nemohoucnost slabých a ne si libovat sami v sobě. Jeden každý z vás ať se líbí bližnímu pro jeho dobro a k jeho růstu, neboť ani Kristus si neliboval sám v sobě, je přece psáno: „Urážky od těch, kteří hanili tebe, padly na mne.“ Cožkoli totiž dříve napsáno bylo, k našemu naučení napsáno bylo, abychom skrze trpělivost a útěchu Písem zachovali naději. Bůh pak trpělivosti a útěchy dejž vám stejné smýšlení ve spolek podle učení Krista Ježíše, abyste jednomyslně jedněmi ústy oslavovali Boha a Otce Pána našeho Ježíše Krista. Pročež přijímejte se vzájemně, jakož i Kristus přijal vás do slávy Boží. (Řím 15,1–7)

je každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebnici svou; služebníky své*) (jmenuj) od jeho (*její; jejich*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodati Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládčyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz po přečtení evangelia následovaného modlitbou při současném pomazávání nemocného olejem.

VI.

Diákon: Pozor mějme!

Šestý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Čtec říká **prokimen** – hl. 6. (Ž 50, 1, 12):

1. verš: Smiluj se nade mnou, Bože, **I** podle velikého milosrdenství svého.

slovné své lidumilnosti očistil jejich provinění. Sám, přeblahý Králi, slyš mou modlitbu v tuto hodinu a tento svatý den, v každém čase i místě; naslouchej hlasu modlitby mé a daruj služebníkovi svému (*služebnici své; služebníkům svým*) (jmenuj; nebo řekni: „zde přítomným“), v nemoci strádajícímu (*-jící; -jícím*), duševní i tělesné uzdravení. Dej mu (*jí; jim*) odpuštění hříchů a prominutí provinění úmyslných i neúmyslných, vyleč jeho (*její; jejich*) nehojící se rány a každý neduh i každou slabost. Daruj mu (*jí; jim*) duševní uzdravení. Jako ses dotkl Petrovy tchyně, a opustila ji horečka a vstala a obsluhovala tě, sám Vládce, poskytni služebníkovi svému (*služebnici své; služebníkům svým*) (jmenuj; nebo řekni: „zde přítomným“) vyléčení, odstranění každé smrtonosné nemoci. Rozpomeň se na svá bohatá slitování a svou milost. Měj na paměti, jak naléhavě myšlenky ponoukají člověka ke zlému už od jeho mladosti, a že se na zemi ne-nalezne ani jediný, kdo by byl bez hříchu. Ty jediný, jenž jsi přišel a spasil lidské pokolení a vysvobodil nás z otroctví nepřítelů, jsi prost hříchu. Vejdeš-li v soud se služebníky svými, nikdo nebude shledán bez poskvrny. Budou zavřena veškerá ústa, protože nemají, co by odpověděla, ježto každá naše spravedlnost je před tebou jako uvadlá odlomená haluze. Proto hříchů naší mladosti nevzpomínej, Hospodine. **Neboť tys naděje beznadějných a důvěra znavených a obtížených v nepravostech, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **pátý kněz vezme pátý štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říká modlitbu:

Et tunc svatý, lékáři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravu-

Druhý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Milosti tvé, Hospodine, opěvuji na věky. (Hl. 5.) (Ž 101, 1)

Odpověď: Alleluja. (3×)

Druhý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

2. evangelium

Druhý kněz: Od Lukáše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času bral se Ježíš přes Jericho. A hle, byl tam muž jménem Zacheus, a ten byl vrchní nad celníky a byl bohatý. Chtěl se podívat na Ježíše, kdo to je, ale nemohl kvůli zástupu, neboť byl malé postavy. Běžel tedy napřed, vylezl na strom planého fíkovníku, aby Jej uviděl, protože kolem něj měl procházet. A když přišel Ježíš k tomu místu, pohleděl vzhůru a spatřil jej. I řekl mu: „Zachee slez rychle dolů, neboť dnes musím zůstat v domě tvém.“ I sestoupil spěšně a přijal Jej s radostí. Vidouce to všichni, reptali, řkouce, že k člověku hříšnému zavítal. Přistoupil pak Zacheus a řekl Pánu: „Hle, polovinu majetku svého, Pane, teď dám chudým a jestli jsem někoho ošidil, navrátím mu to čtyřnásobně.“ Dí jemu Ježíš: „Dnes spasení vstoupilo do domu tohoto, i on je přece syn Abrahamův. Vždyť Syn člověka přišel hledat a spasit, co zahynulo.“ Když pak oni to poslouchali, řekl jim ještě podobenství,

protože byl blízko Jeruzaléma a oni se domnívali, že hned se má zjevit království Boží.

(Luk 19,1—11)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebnici; služebníky*) Božího (*Boží*) (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Druhý kněz říká modlitbu:

Bože veliký a vznešený a celým stvořením uctívaný, prameni moudrosti, vpravdě neprozkoumatelná hlubina dobroty a v širokosti neohraničitelný oceán milosrdenství! Sám, lidumilný Vládce, *panující* nad tím, co je věčné a podivuhodné, Bože, jehož nikdo z lidí myšlením nemůže postihnout, shlédni, vyslyš nás, nehodné služebníky své! Všude, kde ve velikém jménu tvém olej tento přinášíme, sešli svůj

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Pátý kněz říká modlitbu:

Hospodine, Bože náš, jenž káráš a opět uzdravuješ, ponížené pozdvihuješ z prachu a ze smetiště povyšuješ ubohé! Otče sirotků a přístave bouří zmítaných, lékaři chorých, jenž jsi naše slabosti bez odporu na sebe vzal a naše neduhy přijímáš, v tichosti se smilováváš, odpouštíš nepravosti a odnímáš nespravedlnosti, rychlý v pomoci a pomalý ve hněvu! Ty jsi dechl na své učedníky a pravil: „Přijměte Ducha Svatého; kterýmžkoli odpustili byste hříchy, odpouštějí se jim;“ jenž přijímáš pokání hříšníků a máš moc odpouštět početné a hrozné hříchy, a skýtáš všem uzdravení z nemocí i dlouhodobých neduhů. Ty jsi mne, poníženého, hříšného a nehodného služebníka svého, zapleteného ve mnoha hříších a jsoucího hříčkou slastných vášní, povolal ke svatému a převznešenému stupni kněžství, a ke vstupu do velesvatyně za vnitřní oponu, kam touží nahlížet svatí andělé. Mohu naslouchat evangelnímu hlasu Pána Boha a patřit vlastníma očima ve tvář svaté oběti a utěšovat se božskou a posvátnou liturgií. Tys mne učinil hodným vykonávat posvátné tvé nadnebeské Tajiny a přinášet dary a oběti za naše hříchy a lidské nevědomosti, a zastupovat tvé duchovní ovce, abys z hojné a nevý-

5. evangelium

Kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.**Odpověď:** Sláva tobě, Pane, sláva tobě!**Kněz:** Pozor mějme!

Za onoho času pravil Pán toto podobenství: »Tehdy podobno bude Království nebeské desíti pannám, *družičkám*, které vzaly lampy své a vyšly vstříc ženichovi. Pět z nich bylo moudrých a pět pošetilých. Tyto nerozumné si vzaly lampy své, ale nevzaly s sebou olej; moudré však vzaly spolu s lampami i olej v nádobkách. Když ženich dlouho nepřicházel, zdřímly všechny a usnuly. O půlnoci se rozlehl křik: „Hle, ženich přichází, vyjděte mu naproti.“ Tehdy vstaly všechny ty panny a připravovaly lampy své. Nerozumné pak moudrým řekly: „Dejte nám trochu svého oleje, neboť lampy naše dohasínají.“ I odpověděly moudré: „Nemůžeme, nedostávalo by se ho pak nám ani vám; jděte raději k prodavačům a kupte si.“ Zatímco však šly kupovat, přišel ženich, a ty, které byly připravené, vešly s ním na svatební hostinu, a dveře se zavřely. Potom přišly i ty druhé panny, řkouce: „Pane, pane, otevři nám!“ Ale on jim odpověděl: „Amen, pravím vám, neznám vás.“ Bdětež tedy, neboť nevíte dne ani hodiny, v kterou přijde Syn člověka.«

(Mat 25,1—13)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!**Diákon:** Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.**Odpověď:** Hospodi, pomiluj. (3×)**Diákon:** Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebníci; služebníky*) Božího (*Boží*) (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).**Odpověď:** Hospodi, pomiluj. (3×)

dar uzdravení a prominutí hříchů, a uzdrav nemocné pro množství milosti své. Ó, Hospodine, jenž vše proměňuješ, aby nám to bylo k užítku, jediný milostivý a lidumilný, který cítíš lítost nad špatnostmi našimi; který víš, jak již od mládí ponoukají myšlenky člověka ke zlu; který nechceš smrti hříšníka, ale aby se obrátil a živ byl; jenž ses pro spasení hříšníků vtělil, – jsa Bůh, sám ses stal stvořením kvůli záchraně tvorů svých. Ty pravíš: „Nepřišel jsem povolát spravedlivé, ale hříšníky k pokání.“ Ty jsi ten, kdo nalezl zbloudilou ovečku, ty pátráš usilovně po ztraceném haléři a získáváš jej. Ty pravíš: „Toho, kdo ke mně přijde, nevyženu ven.“ Ty si neošklivíš nevěstku smáčejíci tvé úctyhodné nohy slzami. Ty pravíš: „Ať kolikrát-koli klesneš, povstaň a dojdeš spásy.“ Ty pravíš, že je na nebesích radost nad každým hříšníkem činícím pokání. Sám shlédni, dobrotivý Vládce, se své svaté výsosti, zastih i nás, hříšné a nehodné služebníky své, blahodatí Svatého Ducha v tuto hodinu, a usídlíš jej ve služebníku (*-níci; -nících*) tvém (*tvé; tvých*) (jmenuj; nebo řekni: „zde přítomných“), který (*-á; -ří*) si uvědomil (*-a; -i*) svá prohřešení a přistoupil (*-a; -i*) k tobě s vírou. Přijal jsi ho (*ji; je*) s lidumilností sobě vlastní, tedy očisti ho (*ji; je*), jestli zhřešil (*zhřešila; zhřešili*) v něčem slovem nebo skutkem nebo pomyšlením, odpusť mu (*jí; jím*). Zahlad' každý jeho (*její; jejích*) hřích a navždy s ním (*ní; nimi*) přebývej. Ochraňuj další léta jeho (*jejího; jejích*) života, ať chodí v zákonech tvých a není (*nejsou*) více na posměch ďáblu, leč ať oslaví se i v něm (*ní; nich*) přesvaté jméno tvé. **Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Kriste Bože, a tobě chválu vzdáváme, s bezpočátečným Otcem tvým i přesvatým a blahým a oživujícím Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.Po modlitbě pak **druhý kněz vezme druhý štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říkáje modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravuje každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebnici svou; služebníky své*) (jmenuj; nebo řekni: zde přítomné) od jeho (*její; jejich*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodátí Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytným Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

III.

Diákon pak: Pozor mějme!

Třetí kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Čtec říká **prokimen** – hl. 3. (Ž 27, 1):

1. verš: Hospodin jest světlo mé a spasení mé, **I** kohož se budu báti?

2. verš: Hospodin je ochránce života mého, koho se budu děsit?

Čtec říká **prokimen** – hl. 5. (Ž 12, 8 a 2):

1. verš: Ty, Hospodine, zachováš nás **I** a chrániti budeš nás od pokolení tohoto až na věky.

2. verš: Pomoz mi, Hospodine, neboť ubývá zbožných.

Kněz: Velemoudrost!

5. apoštol

Diákon: Čtení z listu svatého apoštola Pavla ke Korintským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, nechceme zajisté, abyste nevěděli o soužení našem, které nás postihlo v Asii. Dolehlo na nás velice těžce a *bylo* nad naše síly, takže jsme ani nečekali, že zůstaneme naživu. Nýbrž sami o sobě jsme soudili, že nelze než umřít, abychom nedoufali sami v sebe, ale v Boha, který mrtvé křísí. On nás vysvobodil ze spárů smrti a stále nás vysvobozuje. V Něho doufáme, že nás bude i nadále zachraňovat, když i vy nápomocni budete modlitbou za nás. Mnozí pak budou děkovat Bohu za ten dar, který nám byl udělen na přímluvy mnohých lidí. (2. Kor 1,8–11)

Pátý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×) (Hl. 5.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Milosti tvé, Hospodine, budu opěvovat navěky. (Ž 101, 1)

Odpověď: Alleluja. (3×)

Pátý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **čtvrtý kněz vezme čtvrtý štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazuje nemocného, říkáje modlitbu:

tče svatý, lékaři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravuje každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebníci svou; služebníky své*) (jmenuj; nebo: zde přítomné) od jeho (*její; jejích*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodati Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohonosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsóna a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

V.

Diákon: Pozor mějme!

Pátý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Kněz: Velemoudrost!

3. apoštol

Diákon: Čtení z 1. listu svatého apoštola Pavla ke Korintským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, vždyť skrze jednoho Ducha my všichni v jedno tělo pokřtěni jsme – ať Židé nebo Řekové, ať otroci nebo svobodní – a všichni jedním Duchem napájeni jsme, neboť tělo není jeden úd, ale mnohé. Říká-li noha: „Poněvadž nejsem ruka, nepatřím k tělu“ – zda-li kvůli tomu nepatří k tělu? A tvrdí-li ucho: „Ježto nejsem oko, nepatřím k tělu,“ – zda-li kvůli tomu nepatří k tělu? Jestliže jenom oko jest tělo, kde by byl sluch, pakli *je celé tělo* jenom sluch, kde by byl čich? Nyní tedy položil Bůh údy každý z nich v těle, jak chtěl. Kdyby všichni byli jeden úd, kam by se podělo tělo? Nyní tedy jsou sice mnohé údy, ale jedno tělo a nemůže oko říci ruce: „Není mi tebe potřebí,“ aneb zase hlava nohám: „Nejste mi potřební.“ Spíše naopak – údy těla, které se zdají býti slabší, potřebnější jsou, a ty které máme za méně ušlechtilé v těle, těm prokazujeme hojnější péči, a neslušné naše pro větší slušnost přikrýváme, slušní pak naši toho nepotřebují, ale Bůh ustrojil tělo tak, že podřadnějšímu je dávana větší péče, aby nebyla roztržka v těle, ale aby údy stejně o sebe vzájemně pečovaly. A trpí-li jeden úd, trpí spolu s ním všechny údy, pakliže je oslaven jeden úd, radují se spolu s ním všechny údy. Vy pak jste tělo Kristovo a každý z vás jedním z údů těla.

(1. Kor 12,13–27)

Třetí kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×) (Hl. 2.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: V tebe, Hospodine, naději skládám, nechť nejsem zahanben navěky.

Odpověď: Alleluja. (3×)

Třetí kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

3. evangelium

Třetí kněz: Od Matouše svaté evangelní čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času svolav Ježíš dvanáct učedníků svých, dal jim moc nad duchy nečistými, aby je vymítali a aby hojili všelikou nemoc a jakýkoliv neduh. Dvanácti pak apoštolů jména jsou tato: první Šimon, jenž slove Petr, a Ondřej, bratr jeho, Jakub Zebedeův a Jan, bratr jeho, Filip a Bartoloměj, Tomáš a Matouš celník, Jakub Alfeův a Levvi příjmením Thadeáš, Šimon Kananejský a Jidáš Iškariotský, který Jej pak zradil. Těch dvanácte poslal Ježíš, přikazuje jim, řka: „Na cestu k pohanům nevstupujte a do měst samaršských nevcházejte, ale raději jděte k zahynulým ovcím domu izraelského, jdouce pak hlásejte, že přiblížilo se království nebeské. Nemocné uzdravujte, malomocné očišťujte, mrtvé křiste, zlé duchy vymítejte. Zadarmo jste dostali, zadarmo dávejte.“ (Mat 10,1—8)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon pak říká tuto ektenii:

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Čtvrtý kněz říká modlitbu:

Lahý a lidumilný, milosrdný a mnohomilostivý Hospodine, štědrý v milosti a bohatý ve šlechetnosti, Otče slitovnosti a Bože veškeré útěchy, jenž jsi nám skrze svaté své apoštoly dal sílu, abychom olejem s modlitbou léčili nemoci lidí. Sám učin tento olej lékem pro ty, kdo jím budou pomazáváni. Kéž tím zmizí jakýkoliv neduh a každá rána. Nechť vysvobodí *churavějící* od všeho zlého, vždyť od tebe očekávají záchranu. Ó, Vládce, Hospodine Bože náš, modlíme se k tobě, Nejmocnější, abys spasil nás všechny, jediný lékáři duší i těl. Posvěť nás všechny, ty, jenž hojíš každý neduh; zhoj i služebníka (*-nici; -níky*) svého (*svou; své*) (jmenuj; nebo řekni: zde přítomné), pozdvihni ho (*ji; je*) s lože nemoci milostí tvou dobrotou; navštiv ho (*ji; je*) milostí a slitováním svým, vypuď z něho (*ní; nich*) každou nemoc a slabost, aby pozdvihnut jsa (*-hnuta jsouc; -hnuti jsouce*) tvou silnou rukou, sloužil (*-la; -li*) tobě s veškerou vděčností. Ať nyní, účastni tvé nevypravitelné lidumilnosti, pějeme ti a oslavujeme tebe, jenž činíš veliké a podivuhodné, slavné a zvláštní skutky. **Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: I duchu tvému.

4. evangelium

Kněz: Od Matouše svatého evangelního čtení.

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Kněz: Pozor mějme!

Za onoho času přišel Ježíš do domu Petrova a uviděl tam tchýni jeho, jak leží a má horečku. I dotkl se ruky její a opustila ji horečka; i vstala a posluhovala jim. Když nastal večer, přivedli k Němu mnoho posedlých démony, i vymítal *zlé* duchy slovem *svým* a všechny, kteří se zle měli, uzdravil, aby se naplnilo, což pověděno jest skrze Izaiáše proroka, řkoucího: „On vzal na sebe nemoci naše a bolesti nesl.“ Vida pak Ježíš zástupy mnohé okolo sebe, kázal přeplaviti se na druhou stranu. Přistoupiv jeden zákoník, řekl Jemu: „Mistře, půjdu za tebou, kamkoli půjdeš.“ I dí jemu Ježíš: „Lišky mají doupata a ptáci nebeští hnízda, ale Syn člověka nemá, kde by hlavu složil.“ Jiný pak z učedníků řekl Jemu: „Pane, dovol mi neprve jít a pochovat otce mého.“ Ježíš mu však pravil: „Pojď za mnou a nech, ať mrtví pochovávají své mrtvé.“ A když vstoupil na loď, následovali Jej učedníci Jeho. (Mat 8,14–23)

Odpověď: Sláva tobě, Pane, sláva tobě!

Diákon: Smiluj se nad námi, Bože, podle velikého milosrdenství svého, prosíme tebe, vyslyš nás a smiluj se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebnici; služebníky*) Božího (*Boží*) (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Ještě modleme se za milost, život, pokoj, zdraví, spasení, navštívení a odpuštění hříchů pro služebníka (*služebnici; služebníky*) Božího (*Boží*) (jméno; jména; nebo řekni: „zde přítomné“).

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Diákon: Aby mu (*jí; jim*) odpuštěno bylo všeliké provinění úmyslné i neúmyslné, k Hospodinu modleme se.

Odpověď: Hospodi, pomiluj. (3×)

Kněz ohlas: Neboť milostivý a lidumilný Bůh jsi ty, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Diákon: K Hospodinu modleme se!

Odpověď: Hospodi, pomiluj!

Třetí kněz říká modlitbu:

ládce všemohoucí, Králi svatý, jenž káráš, ale neusmrčuješ, posiluješ klesající a pozvedáš sražené, tělesná soužení lidí hojíš, modlíme se k tobě, Bože náš, abys uvedl svou milost na tento olej i na ty, kdo jím budou pomazáváni ve jménu tvém. Ať jim slouží k uzdravení duše i těla, a k očištění veškeré poskvrně tělesné i duševní, a pro zahánění každého trápení a vyléčení každého neduhu i rány. Ó, Hospodine, sešli s nebes léčivou sílu svou, dotkni se těla, uhas horečku, zkrť bolest a zapuď každou nemoc, která je utajena. Budiž lékařem služebníka (*-nice; -níků*) svého (*své; svých*) (jméno; nebo: zde přítomných), pozdvihni jej (*jí; je*) s lože nemoci a s lože muk vyléčeného (*-čenou; -čené*) a zcela zdravého (*-vou; -vé*), daruj ho (*jí; je*) církvi své, aby konal (*-la; -li*), co tobě jest libé, a plnil (*-la; -ii*) vůli tvou. **Neboť tobě náleží smilovati se a spasiti nás, Bože**

náš, a tobě chválu vzdáváme, Otci i Synu i Svatému Duchu, nyní i vždycky, až na věky věkův.

Odpověď: Amen.

Po modlitbě pak **třetí kněz vezme třetí štětec**, namáčí jej ve svatém oleji a pomazává nemocného, říká modlitbu:

Otče svatý, lékaři duší i těl, ty jsi nám seslal jednorozeného Syna svého, Pána našeho Ježíše Krista, jenž uzdravuje každý neduh a vysvobozuje od smrti. Uzdrav i služebníka svého (*služebníci svou; služebníky své*) (jmenuj; či: zde přítomných) od jeho (*její; jejich*) duševní i tělesné nemoci a obživ ho (*ji; je*) blahodatí Krista svého – na přímluvy přesvaté Vládkyně naší Bohorodice a vždycky Panny Marie, a s přispěním svatých nebeských beztělesných mocností; mocí uctívaného a oživujícího Kříže; na přímluvy důstojného a slavného proroka, předchůdce a křtitele Jana, svatých slavných a všechvalných apoštolů, svatých slavných vítězných mučedníků, ctihodných a bohosných otců našich, svatých uzdravitelů nezištníků Kosmy a Damiána, Kýra a Jana, Pantelejmona a Hermolaje, Sampsona a Diomida, Fótia a Anikity, sv. Prokopa Sázavského, svatých spravedlivých rodičů Jáchyma i Anny, a všech svatých. **Neboť tys pramen uzdravení, Bože náš, a tobě chválu vzdáváme, s jednorozeným Synem tvým a jednobytým Duchem tvým, nyní i vždycky, až na věky věkův.**

Odpověď: Amen.

Tuto modlitbu říká jeden každý kněz po přečtení evangelia následovného modlitbou při současném pomazávání nemocného olejem.

IV.

Diákon: Pozor mějme!

Čtvrtý kněz: Pokoj všem!

Odpověď: I duchu tvému.

Diákon: Velemoudrost! (Pozor mějme!)

Čtec říká **prokimen** – hl. 4. (Ž 101,3—2):

1. verš: V onen den, když k tobě volám, **I** rychle vyslyš mne.

2. verš: Hospodine, vyslyš modlitbu mou, kéž k tobě dolehne volání mé!

Kněz: Velemoudrost!

4. apoštol

Diákon: Čtení z 2. listu svatého apoštola Pavla ke Korintským.

Kněz: Pozor mějme!

Diákon: Bratři, co má společného chrám Boží s modlami? Neboť vy jste chrámy Boha živého, jak pravil Bůh: „Přebývati budu v nich a procházeti se *mezi nimi*, a budu jejich Bohem, a oni budou mým lidem.“ Proto „vyjděte z jejich středu a oddělte se“, praví Hospodin, „a *ničeho* nečistého se nedotýkejte, a já vás přijmu;“ a „budu vám Otcem, a vy budete mně za syny a dcery“, praví Hospodin Vševládce. Taková tedy majíce zaslíbení, *moji* nejmilejší, očistme se od každé poskvrny těla i ducha, konajíce posvěcení své v bázni Boží. (2. Kor 6,16— 7, 1)

Čtvrtý kněz: Pokoj tobě!

Odpověď: Alleluja. (3×) (Hl. 2.)

Diákon: Velemoudrost! Pozor mějme!

Verš: Toužebně očekával jsem Hospodina a vyslyšel mne.

Odpověď: Alleluja. (3×)

Čtvrtý kněz: Velemoudrost! Povznesme se a poslyšme svaté evangelium! Pokoj všem!